

Årsmeldingsorientering

Kirkemøtet 2017, Trondheim, 27. januar 2017

Jens-Petter Johnsen, Kirkerådets direktør

Kjære Kirkemøte!

Det er 288 dager siden sist vi satt her.

I denne byen, på dette hotellet, i denne salen.

Som engasjerte medlemmer i denne kirken.

Siden da har vi altså lagt bak oss 288 dager, fylt av kirkearbeid, lange diskusjoner, krevende, men også løsningsorienterte prosesser, spørsmål og svar, samarbeid og gode beslutninger.

Mellom 41 søndager med gudstjenester, har vi bak oss en rekke hverdagskirke arrangementer, utallige menighetsrådsmøter, bispedømmerådsmøter og alle type samlinger.

Naturlig nok foreligger det ingen årsmelding nå. I stedet blir det to års meldinger neste år. Men jeg skal prøve å gi et overblikk over viktige begivenheter.

Som dere vet: Mye har handlet om en dato: 1. januar 2017.

Vi har snakket om og arbeidet med løsere bånd til staten, budsjett og finansiering, nye systemer og strukturer.

Vi har bak oss en virksomhetsoverdragelse som på den ene siden betyr tydelig skille mellom stat og kirke, og på den andre siden at 15 selvstendige statlige virksomheter som er blitt til en virksomhet. 11 bispedømmer, prestedtjenesten, Kirkerådet, Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN) og Svalbard kirke.

Overgangen gikk slik vi håpet og planla.

Systemene fungerer: Tidlig i januar ble de første 450 millionene overført fra Finansdepartementet til Den norske kirke.

12. januar gikk nesten 1.700 lønns slipper ut, og pengene kom dit de skulle.

80 millioner i lønninger, 26 millioner i skattetrekk og 10 millioner i arbeidsgiveravgift.

Gjennom høsten har vi tatt mange og store steg på vei mot nytt arbeidsgiveransvar og nye oppgaver. Onsdag 21. desember la vi en viktig brikke i puslespillet, og etter et godt samarbeid med alle partene i arbeidslivet har vi nå et avtaleverk på plass mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Undertegnet formelt 3. januar.

Før kunne det ikke gjøres.

Kirkeråd og arbeidsgiverutvalg har vært aktive premissleverandører for som arbeidsgiver i samarbeid med KA.

En takk til KA – kirkelig arbeidsgiverorganisasjon - som har vært en viktig og dyktig med-aktør i denne prosessen.

Takk også til arbeidstakerorganisasjonene for konstruktivt samarbeid.

Med dette har vi de viktigste avtalene og rammeverket i orden.

Forberedelsene er over – vi er i drift.

Vi håper og tror dette gir trygghet under omstilling for alle ansatte, noe som har vært et viktig mål hele veien.

Dette har vært mulig å gjennomføre på grunn av en gedigen nasjonal dugnadsinnsats.

Slik Kirkerådets leder sa i går.

Utallige arbeidsgrupper har vært i sving, og ansatte fra bispedømmerådene har svingt seg rundt, lagt andre saker til side, reist til Oslo og andre steder, og bidratt solid til fellesløsningene.

Vi er imponert over den konstruktive holdningen som presteskap og bispedømmeansatte har vist i hele prosessen.

På denne måten har fremdriften i arbeidet vært formidabel, kvaliteten på alt arbeidet har blitt mye bedre – og kanskje viktigst – det er etablert et felles eierforhold til de tekniske løsningene, og de felles utfordringene vi står framfor.

I det hele tatt – det er skapt et «større vi».

Vi har overtatt store ansvars- og arbeidsoppgaver fra staten, spesielt på arbeidsgiveri og økonomi.

Det har gitt Kirkerådets sekretariat to nye seksjoner – HR og økonomi – med stort ansvar for hele rettssubjektet.

Begge er nettopp uttrykk for dette «større vi».

Med gode og svært kompetente kolleger i hele landet, er det nå mulighetenes tid – muligheter for å samhandle, løse nye oppgaver, heve vår egen kompetanse og finne effektive og gode ordninger for fremtidens kirke. Vi har fått nye verktøy som frigjør ressurser. Vi vil ha mer kirke for pengene.

Disse organisatoriske og administrative endringene er viktige i seg selv.

Men de er tegn på noe større.

Gjennom dette er staten endret.

Staten er ikke lenger konfesjonelt bundet.

Slik som Bakkevig 1-utvalget uttrykte det: «Staten er for alle, kirken for de som vil».

Og kirken er endret.

Gjennom en hundre års prosess, - fra å være integrert i statsapparatet og være statens religionsvesen -, har det vært en skrittvis oppbygging av egne kirkelige strukturer og utvikling av kirkens selvstendighet frem til den folkekirken vi nå er.

Men det er forfatningsreformen - med grunnlovsendringene i 2012 og forvaltningsreformen - med kirkelovendringene i 2016 - som formelt og reelt gjør oss til en selvstendig kirke.

Men med fortsatt forankring i Grunnlov og i hvert fall inntil videre i en ganske stor kirkelov.

Dere vil få utdelt et lite hefte som beskriver den historiske utviklingen av forholdet mellom stat og kirke ut i fra et 2017 perspektiv.

Den norske kirke var og er aktuell

Den norske kirke er gammel, tuftet på flere hundre år med tradisjoner, tilstedeværelse og engasjement.

Vi har vært opptatt av å si at lite endres.

Vårt oppdrag er ikke endret av et tydeligere skille fra staten.

Kirkens virksomhet og lokale nærvær er som før:

- Den norske kirke var og er en evangelisk luthersk kirke.
- Den norske kirke var og er en bred folkekirke.
- Den norske kirke var og er landsdekkende og tilbyr sine tjenester til alle.
- Den norske kirke var og er en formidler av evangeliet om Jesus Kristus i alle lokalmiljøer.
- Den norske kirke var og er en tydelig stemme i samfunnsdebatten.

Den norske kirke har et sterkt fotfeste blant landets befolkning.

3.9 millioner medlemmer, meget stabilt tall.

Tre fjerdedeler av befolkningen hører til.

Vi har hatt utfordringer med medlemsregisteret vårt.

Vi så et behov for nye måter å foreta inn- og utmeldinger på som er mer i takt med digitaliseringen som skjer ellers i samfunnet.

15. august lanserte vi en selvbetjeningsløsning slik at alle kunne sjekke sin medlemsstatus og melde seg ut – eller inn.

Det har utvilsomt gjort at vi satte rekord i utmeldinger i 2016: 41.429 personer meldte seg ut, over 30.000 av dem etter at den nye løsningen var på plass.

Men utmeldingstallene fra årets tre siste måneder er tilbake på gjennomsnittet for 2014.

Samtidig – i fjor satte vi også rekord i innmeldinger.

Totalt 3.197 valgte å melde seg inn.

Kanskje sier det noe om et ønske om tilhørighet i et stadig mer mangfoldig samfunn?

I 2016 handlet mye også om tall i en annen betydning.

Om penger, budsjett, finansiering.

Uken før jul vedtok Stortinget statsbudsjettet for 2017. Rammetilskuddet til Den norske kirke ble økt med 56,1 millioner sammenlignet med forslaget regjeringen la frem 6. oktober.

Vi ba om 76 millioner ekstra for å kunne videreføre driften fra 2016 til 2017.

Med 20 millioner mindre, er budsjetttrammen for virksomheten betydelig strammere.

Dette kommer i tillegg til at det er en underliggende økonomisk utfordring fra årene 2015 og 2016 i alle bispedømmer, knyttet til endring i opphør av boplikt, ny arbeidstidsavtale og såkalte effektiviseringsuttak.

Vi ba også om en langt høyere egenkapital enn de 100 millionene vi fikk.

Dette fikk vi ikke, og i 2017 vil vi fortsette å arbeide for å få dette på plass i revidert nasjonalbudsjett.

Vi er glade for at en enstemmig stortingskomite har bedt om en nærmere orientering om kirkens økonomiske situasjon.

Totalt er rammetilskuddet på nesten 2 milliarder kroner. Dette har gjort det mulig å fordele like mange kroner for 2017, som ble tildelt fra kulturdepartementet over statsbudsjettet for 2016.

Det gjelder både driften av virksomheten i bispedømmene, Kirkerådet og tilskuddene til trosopplæring, diakoni og kirkemusikk, og andre tilskuddsmottakere.

Men - det er ikke økonomisk rom for å øke tilskuddene tilsvarende pris- og lønnsvekst.

Dette innebærer en reell aktivitetsreduksjon som tilsvarer 2,9% som må håndteres av en rekke kirkelige organer.

Den norske kirke var og er opptatt av å være tilstede for folk

Denne årsmeldingsorienteringen tar ikke opp i seg saker som ellers er til orientering eller behandling på dette Kirkemøtet.

Og den skal være utfyllende i forhold til saker som berøres i andre taler og hilsner.

Neste års årsrapport skal i større grad avspeile helheten i Den norske kirkes virksomhet enn hva våre årsmeldinger har gjort til nå.

Når årets Kirkemøte er så tidlig på året som nå, er det ikke mulig å presentere en årsstatistikk for våre handlinger, tjenester og aktiviteter i 2016.

De nøyaktige tallene samles og bearbeides nå, og vi vil få tilgang til dem senere.

Det vi kan si, er at 2016 mest sannsynlig ligger omtrent på 2015-nivå:

Også i fjor ble rundt 34.000 barn båret til dåp.

Rundt 40.000 ungdommer ble konfirmert, det vil si over 60 prosent av 15-åringene i befolkningen og 80% av medlemmer og tilhørige.

90 prosent av gravferder skjer kirkelig.

Det har vært 6 millioner deltakere på over 60.000 gudstjenester, langt flere enn det noen andre i landet samler.

Og tusenvis fant veien til de 15.000 konsertene og kulturarrangementene i kirken.

Vi har likevel piler som peker feil vei i forhold til våre mål. Oppslutningen rundt gudstjenester, dåp og kirkelig bryllup synker.

Det arbeides seriøst og systematisk for å endre disse trendene, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

La meg gå nærmere inn på mer av det vi har hatt på dagsordenen i året som har gått:

Den norske kirke var og er for alle

Bak meg ser dere bilde av heftet Dåpsløftet.

Det er inspirerende lesning.

Det er fullt av eksempler fra hele landet på tiltak som er gjort for å løfte frem dåpen og bidra til at flere velger dette for sine barn.

Noen eksempler:

I Fredrikstad ble rådsmedlemmene invitert til dåpsfest, som motiverende startpunkt på deres mobilisering for dåp.

Flere menigheter har tilbudt drop-in dåp.

I to uker kjørte busser og trikker og t-baner i Oslo rundt med dåpsplakater med budskap om «Guds fred», «En god start på livet» og «Livets under».

Dåp er et aktivt valg.

Kirken må fortsette å være inviterende og gi foreldre og dåpskandidater et grunnlag for å velge.

Gjennom å dele ideer og erfaringer, kan vi sammen løfte dåpen og skape ringer i dåpsvann – slik nettopp heftet Dåpsløftet gjør.

Dåp og medlemstall hører nødvendigvis sammen.

Men dåpsstatsingen handler om langt mer enn å ha mange medlemmer i Den norske kirke.

Det handler om å bli en del av Guds rike.

Det handler om dåpens nåde, ikke om medlemstall.

Det handler om trosopplæring som skal hjelpe oss å holde fast i dåpens gave gjennom barndom, ungdomstid og voksenliv.

Den norske kirke var og er en sjudagers-kirke

Når journalister og andre konfronterer oss med tomme kirkebenker og dårlig oppslutning, forsøker vi å peke på et faktum som forbausende mange ofte overser: At vi er en sjudagers-kirke.

Om vi skal snakke om søndagskirken kan vi slå i bordet med at et gjennomsnitt på hundre personer fyller benkene hver søndag.

Men kirkehverdagens virkelighet er langt mer mangefasettert.

Det går trolig like mange i hverdagskirken som til gudstjeneste på søndagene.

Mye av denne virkeligheten handler om barn og unge. I fjor var nesten 300 000 barn og unge med sine familier i kontakt med kirken i forbindelse med trosopplæringstiltak. Og nesten 27 000 frivillige medarbeidere stilte trofaste opp for å gjøre trosopplæringsplaner til virkelighet.

Reformen har gitt kirken mange hundre nye medarbeidere innen feltet barn, unge og opplæring.

Fra 2017 går trosopplæringsreformen over i driftsfasen når siste pulje med menigheter slutfører sine lokale trosopplæringsplaner.

Det betyr ikke at vi er ferdige med reformen, men vi har kommet et viktig skritt videre.

Nå er utfordringen å sikre fortsatt fornyelse og kvalitet i trosopplæringstiltakene, større oppslutning og et godt samvirke mellom de tidsavgrensede tiltakene og det barne- og ungdomsarbeidet som er kontinuerlige tilbud i regi frivillige organisasjoner og av menigheten.

Reformen har gitt kirken mange hundre nye medarbeidere innen feltet barn, unge og opplæring.

Frivillige medarbeidere er helt nødvendig for å kunne legge til rette god trosopplæring som når bredt ut, i tråd med reformens ambisiøse målsettinger.

Vi har en stor utfordring i ungdomsfasen etter konfirmasjon.

Derfor har Kirkerådet et særlig fokus på aldersgruppen 16/17/18 i årene 2016/2017/2018.

Det gjennomføres faglig utviklingsarbeid og pilotprosjekt med «På sporet» i alle bispedømmer i 2017 - for å få erfaringer og kunnskap til å styrke kirkens bidrag til ungdom i denne viktige livsfasen.

Ungdommens kirkemøte ble avholdt for første gang i 1993, og er blitt en viktig arena.

Ungdomsdemokratiet er viktig.

Og for en som må sies å være «litt» unna denne målgruppen i alder, er UKMs refleksjoner både inspirerende og motiverende.

La meg ta et eksempel – det de sa i forbindelse med saken de hadde oppe om reformasjonen -

«Reformator i dag – i Luthers fotspor» og hva det betyr å være en reformator i dag:

«Å være reformator i dag er å leve i spenningen mellom det å skape noe nytt, og det å finne tilbake til røttene. Trosopplæring er et helt sentralt ledd i å gjøre barn og unge til reformatorer. UKM 2016 mener at Den norske kirke trenger ungdom som er i stand til å reflektere om troen, og som ser hvilke konsekvenser den burde få for livet og kirken i dag. Kirkelige ledere og ansatte burde legge til rette for at ungdom kan være med å tolke de bibelske tekstene i lys av ungdommens egne erfaringer f.eks. gjennom bibelgrupper eller andre samlinger. Trosopplæring er en sentral del av vår lutherske arv, og UKM 2016 mener at det fortsatt er en nøkkel for å kunne fortsette å være en reformerende kirke. I trosopplæringen må det være et større fokus på vår felles reformatoriske arv, ved å trekke frem Luther og de sentrale poengene i den Lutherske tro.»

Det er bare å si ja, amen!

Den norske kirke var og er et godt sted å arbeide

Da Kirkemøtet vedtok visjonsdokumentet for snart tre år siden ble rekruttering løftet opp til et eget punkt.

Vi hadde som mål at: «Flere får lyst til å arbeide i kirken.»

Vi har mange svært gode medarbeidere.

Men vi trenger flere.

Engasjerte og dyktige medarbeidere som prester, diakoner, kantorer, kateketer, kirkeverger er helt avgjørende for vårt kall til å være Norges folkekirke.

Den svake rekrutteringen til kirkelig utdanning har fortsatt.

Vi ser at det er færre søkere til kirkelige stillinger.

Dette er av de svært viktige utfordringene for vår kirke i årene fremover.

Denne utviklingen skjer samtidig med en labil situasjon i høyskolesektoren hvor en statlig styrt strukturreform også får innvirkninger på institusjoner som bedriver kirkelig utdanning.

Kirkemøtet får neste år en sak om rekruttering.

Den norske kirke var og er en opptatt av økumenikk og dialog.

Kirkemøtet understreket i fjor at religionsdialog er en viktig del av kirkens samfunnsoppdrag.

Vi er godt i gang med å følge opp vedtaket og samarbeider nært med de dialogsentrene som allerede er etablert. Vi vil intensivere arbeidet med utfordringene i det flerkulturelle samfunnet i Norge og i Europa.

Den største økumeniske begivenheten i 2016 var utvilsomt markeringen i Lund og Malmø 31. oktober.

Den norske kirke var og er en del av den verdensvide kirken. Det ble spesielt synlig i fjor sommer, da Trondheim var stedet for det bredeste økumeniske møtet som noensinne har vært arrangert her i landet.

Kirkenes verdensråds sentralkomite med til sammen 300 kirkeledere, partnere og mediefolk møttes her.

Den norske kirke var og er fokusert på nestekjærlighet og menneskeverd

Diakonien skal gjennomsyre hele kirken slik at den både framstår som et godt sted å være og som en tydelig og relevant samfunnsaktør.

Utfordringene har møtt oss i 2016 og møter oss i økende grad fremover:

- Migrasjon og flyktninger – som utfordrer oss som kirke både politisk, holdningsmessig, diakonalt og nasjonalt og lokalt.
- Kirke og helse-samarbeid.
- Stadig flere eldre i befolkningen.
- Økende forskjell mellom fattig og rik.
- Ensomhet og relasjonsvansker.

Det vil si alle de fire områdene i diakoniplanen: Nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.

De har dannet en ramme over arbeidet i 2016.

Et eksempel på dette er arbeidet med migranter og flyktninger.

Få asylsøkere kom til Norge i 2016.

Dette må imidlertid ikke få oss til å tro at den humanitære katastrofen har minsket. Tvert imot.

Nå stoppes de fortvilte flyktningene ved Europas grenser. Kirkens øverste ledere var tydelige i hele fjor om vårt, om samfunnets og om myndighetenes ansvar.

Vi utfordret en streng norsk flyktning- og asylpolitikk og minnet om at hver eneste flyktning har det samme menneskeverd og samme rett til å få ivaretatt sine fundamentale menneskerettigheter som alle oss andre.

Dette vil vi fortsette med i 2017.

I 2016 har det vært gjort mye for å tilrettelegge og å heve kompetansen hos medarbeidere og frivillige i lokalkirken.

En fullsatt landskonferanse som vi arrangerte sammen med VID vitenskapelige høyskole har blitt fulgt opp med et ressurshefte for menighetenes arbeid med flyktninger.

Og det er inngått avtale mellom UDI og KR om samarbeid lokalt mellom mottak og menighet knyttet til frivillige aktiviteter for og med beboere på asylmottak.

Fra kirkelig hold har vi de senere år rettet en rekke henvendelser til politikere og utlendingsforvaltninger om behandlingen av konvertitter.

Dette gjelder særlig asylsøkere som har konvertert enten før de flyktet eller etter at de kom til Norge. I 2016 opplevde vi et gjennombrudd i forhold til myndighetene som nå inviterer til et nærmere samarbeid med trossamfunn for å styrke sin kompetanse i konvertittsaker.

Det er å håpe at dette kan bidra til at flere menneskers trosfrihet og behov for sikkerhet styrkes .

Kirken var og er en viktig samfunnsaktør

Kirken som samfunnsaktør handler både om å være en etisk premissleverandør i samfunnet og å være til stede med aktiv handling. Eksempler på dette er kirkens arbeid med klima og flyktninger.

Også i en ny kirkestruktur er det null-toleranse for overgrep og krenkelser.

Kirkerådets Samarbeidsråd for overgrepssproblematikk er et internt pådriver- og koordineringsorgan. Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, som i fjor markerte 20 års virksomhet, har en viktig rolle.

Og vi arbeider i god forståelse med det økumeniske nettverket «Sammen mot overgrep».

Samisk kirkeliv var og er en viktig del av Den norske kirke

I juni i 2016 arrangerte Den norske kirke ved Samisk kirkeråd en stor internasjonal konferanse om forsoningsprosesser mellom urfolk og majoritetssamfunn. Kirken vært en av pådriverne for å få i gang samtaler om forsoning. Det er jeg glad for.

Den norske kirke skal fortsatt ha et gjennomtenkt forhold til hvordan vi legger til rette for at samisk språk og kultur har en naturlig plass i kirka vår. Kirkemøtet har også uttalt at urfolksdimensjonen skal i varetas både i rammelov og i fremtidig kirkeordning.

Dette er det viktig å fortsatt holde fast i.

I 2017 er det 100 år siden samene samlet seg til et landsmøte for første gang.

Det skjedde i metodistkirken i Trondheim 6. februar 1917.

Jeg tror ikke det var tilfeldig at møtet ble lagt til en kirke.

Kristendommens, statskirkens og frikirkenes rolle var viktig i samenes første landsmøte. Den kristne troen var en viktig motivator for lederne under landsmøtet. I markeringen av 100 års jubileet er det derfor naturlig at kirken har en sentral plass.

Jeg håper at alle bispedømmer bidrar til at menigheter over hele landet markerer denne begivenheten.

Det er flere samiske begivenheter i år. 16-18. juni er det samiske kirkedager i Arvidsjaur i Sverige.

Med invitasjon til samer og andre fra hele Norden og nordkalotten.

Kirken er også viktig for mange andre kulturelle og språklige minoriteter.

Den kunnskapen som samisk kirkeliv og Døvekirken tilfører hele Den norske kirke må brukes slik at andre minoriteter føler seg inkludert i kirken.

Den norske kirke var og er ny

Jeg sa for litt siden at det er lite som endres ved løsrivelsen fra staten.

«Alt som før», har vært noe av retorikken.

Vi har vært opptatt av å formidle nettopp dette.

Det handler om trygghet under omstilling.

Men det betyr at vi også står overfor en stor kommunikasjonsutfordring: «Alt er ved det samme - og samtidig – alt er nytt!»

For en kirke kan ikke møte et nytt år uten forventninger om hva Gud kan gjøre.

Vår forventning er at Gud hele tiden skaper noe nytt.

Ny kirkelig identitet?

Den nye kirkelige situasjonen krever at vi igjen tenker gjennom vår egen identitet.

Hva er det vi ønsker å være?

Hvem er vi, som en selvstendig folkekirke og trossamfunn?

Vi ønsker å være en synlig kirke, til stede i folks hverdagsliv.

- Hvordan beholder vi vår tilhørighet til det offentlige Norge og folk flest, - samtidig som vi er en selvstendig, trosbekjennende kirke?
- Hvordan løser vi det å være både en stor samfunnsinstitusjon - og sivilsamfunns aktør?
- Hvordan beholder vi frimodigheten som kristen kultur bærer og majoritetssamfunn – og samtidig makter å gi rom til andre tros og livssyn, ja som en misjonerende kirke?
- Hvordan skal vi i en ny situasjon tydeliggjøre «de kristne verdiene» - samtidig som vi samarbeider med «alle gode krefter» om felles verdier i et fler-religiøst og sekulært samfunn?

Dette er noen av utfordringene som vi har stått i i 2016 og står overfor i årene fremover.

Det handler om identitetsbygging.

Den siste halvtimen har jeg pekt på mye av arbeidet som er gjort det siste året.

Alt kan oppsummeres i det som kanskje er Den norske kirkes aller største utfordring fremover: Å være en kirke for folket.

Det finnes flere fallgruver:

- Kirken kan bli for innadvendt, kun opptatt av våre egne indre problemstillinger, både innholdsmessig og organisatorisk.

- Kirken kan utvikle seg til en av mange særinteresser i samfunnet, til en slags NGO-lignende organisasjon.
- Kirken kan arbeide så hardt for å motvirke synkende medlemstall og dåpstill, for å bli "relevant", - at den mister indre kraft og kontakt med tradisjonen og vår bibelske basis.
- Eller den kan bli så opptatt av å fastholde tradisjoner - at den ikke ser samtidskontekstens utfordringer.

Den tyske praktiske teologen Isolde Karle - forfatter av boken "Kirke i reformstress" (2010) - formulerer det hun mener er kirkens fremste utfordring slik:

"Kirkens egentlige krise er ikke en finanskrise, men en teologisk orienteringskrise: Hva har kirken å si til mennesker i det moderne samfunnet? Hvordan lar det seg gjøre å tale teologisk substansielt og samtidig eksistensielt relevant om Gud, om kors og oppstandelse, om synd og tilgivelse, om nåde, kjærlighet og rettferdighet?"

Her ligger den egentlige utfordringen for kirke og teologi.

Den norske kirke var og er en evangelisk luthersk kirke

Gjennom hele 2016 har vi forberedt reformasjonsmarkeringen under temaet «Nåde».

Jeg har mange ganger sagt at jeg er veldig glad for at vi nettopp i 2017 også har reformasjonsjubileet. Fordi det gir oss et innholdsmessig fokus når vi samtidig har så mye arbeid med de organisatoriske endringene.

Ved å vende tilbake til Luther og la hans visjoner prege dagens virkelighet, kan kirken også fornyes. Over hele verden markeres det i år at det er 500 år siden oppstarten av det som utviklet seg til den lutherske reformasjonen.

Vi starter under dette Kirkemøtet, nå i helgen, så fortsetter det med en hel uke i Bergen i mars, temagudstjenester i alle landets kirker radio overført til høsten, «Luther sang og glede i Konserthuset i Oslo 29. oktober, en stor markering i Trondheim på selve reformasjonsdagen 31. oktober, med blant annet en økumenisk festgudstjeneste i Nidarosdomen.

Men like viktig som disse store arrangementene er den mengden av arrangementer over hele landet som både kirkelige og ulike institusjoner har tatt initiativ til.

Det er en rik flora av seminarer, konserter, utstillinger, dramaproduksjoner, barne- og ungdomstiltak og andre typer markeringer.

Det gjennomføres en rekke seminarer og forelesninger ved lærestedene våre, og en rekke bokprosjekter ser dagens lys.

NRK er godt på banen med gudstjenester og ulike radioprogrammer, med «Anno» her fra Trondheim og Frank Aarebrot med «500 år på 500 minutter» fra Bergen i oktober.

Flere av universitetene og våre store kulturinstitusjoner som museer, kunstgallerier og orkestre har tatt initiativ til markeringer.

Og Stortinget vil gjennomføre et reformasjonsseminar til høsten.

Vi har en viktig arv å bære videre som en luthersk kirke.

Vi har nåden i sentrum, som et pant på at vi blir frelst ved tro, ikke av gjerninger.

Vi har Guds ord på vårt eget språk - og de av oss som ikke har hele Bibelen oversatt til eget språk enda, vil forhåpentligvis få det innen få år.

Vi har salmesang på morsmålet og vi har trosopplæring for barn- og unge.

Både kirken og samfunnet hadde sett annerledes ut i dag uten denne arven fra Martin Luther.

Og en ting til: I dagene 2. til 4. april inviteres alle menigheter til å delta i reformasjonsmarkeringens diakonale prosjekt, nemlig fasteaksjonen til Kirkens Nødhjelp.

Som arrangeres for femtiende gang.

Kjære Kirkemøte, bidra til at Fasteaksjonen i år slår alle tidligere rekorder!

Det vil være en verdig reformasjonsmarkering!

Avslutning

Vi har 27 dager bak oss.

Og 338 dager foran oss i 2017.

I løpet av disse dagene skal flere millioner mennesker møte kirken i over 1600 kirkebygg og utallige menighetssaler, i tusenvis av gudstjenester, møter, samlinger og treff.

I sorg og i glede, i tro og tvil, med undring og begeistring.

Vi som er her, trenger å spørre oss selv: Møter de en kirke preget av omsorg og kjærlighet?

Møter de en kirke med troverdig og offensiv forkynnelse av Jesus Kristus?

Det er alltid et «nå» i kirken! Kirke nå! Folkekirke nå!

Alt blir ikke som før.

Det er alltid nyskaping i kirken.

Det er alltid noe nytt der Den hellige ånd er!

Det er da det skapes «Mer himmel på jord».

Gud velsigne Den norske kirke som har så mye og som trenger så mye.